

۱۳۳۹

دانشگاه تهران

دانشکده ادبیات

موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

گزارش

فعالیت‌های دو ساله ۱۳۳۷ - ۱۳۳۹

چاپخانه دانشگاه

۱۳۳۹

دانشگاه تهران

دانشکده ادبیات

موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

گزارش

فعالیت‌های دوساله ۱۳۳۷ - ۱۳۳۹

چاپخانه دانشگاه

۱۳۳۹

تذکره

در آبانماه سال ۱۳۳۷ مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی رسماً در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران افتتاح گردید و از همان روز اول مورد توجه و استقبال فرهنگ دوستان و طالبان علوم اجتماعی قرار گرفت. در سال تحصیلی ۱۳۳۷ - ۱۳۳۸ بیش از ۴۰۰ دانشجو در دوره تخصصی و ۱۹ تن در دوره تکمیلی آن نام نویسی کردند. عدّه دانشجویان مؤسسه در سال بعد، به ۷۵۰ تن رسید و اینک عدّه آنان به ۱۲۰۰ تن بالغ میگردد.

۱- هدف

هدف دانشگاه تهران از تأسیس این مؤسسه، ترویج و انتشار علوم و مطالعات تحقیقات اجتماعی در ایران و شناساندن کیفیت امور و مسائل اجتماعی کشور و توأم نمودن جهات نظری علوم اجتماعی با بررسیهای عملی است. این مؤسسه، مرکز مدارک و اسناد تحقیقات اجتماعی و راهنماییهای علمی در مسائل مربوط به تعارض و رفاه اجتماعی با توجه به مسائل تحول سریع اجتماعی و توسعه اقتصادی خواهد بود. (از ماده اول اساسنامه مؤسسه که بتصویب شورای دانشگاه رسیده است.)

برای تحقق منظور فوق، مؤسسه دارای سه نوع فعالیت است:

الف - فعالیت آموزشی.

ب - فعالیت تحقیقی و تألیف و ترجمه.

ج - فعالیت رایزنی.

غرض از فعالیت آموزشی مؤسسه، تعلیم نظری و عملی علوم اجتماعی است که از طریق

تدریس و سخنرانیها و کارهای عملی و مسافرتهای علمی صورت میگیرد.

منظور از فعالیت تحقیقی، در وهله اول، آشنا ساختن دانشجویان با اصول اساسی

بررسیهای اجتماعی و نمودن راه تحقیق در مسائل اجتماعی است. مؤسسه پیوسته

سعی کرده و میکند تا دانشجویان را بشیوه‌های جدید مطالعه و تحقیق در علوم اجتماعی آشنا سازد. در اینکار نیز بتعلیم نظری روشها اکتفا نکرده ضمن کار آموزشهای مختلف، فنون تحقیق را بانان میاموزد. بخش دیگر از فعالیت تحقیقی مؤسسه، تحقیقاتی است که باسرپرستی استادان ایرانی و خارجی بوسیله کسانیکه تحصیلات خود را در مؤسسه بیایان رسانیده‌اند انجام میگیرند.

گذشته از این، استادان مؤسسه مقالات و تألیفات علمای علوم اجتماعی کشورهای دیگر را بزبان فارسی ترجمه کرده و خود نیز در زمینه‌های مختلف علوم اجتماعی بنوشتن مقالات یا تهیه رساله‌هایی پرداخته‌اند. در زمینه فعالیت رایزنی نیز اقداماتی از طرف مؤسسه بعمل آمده است که در جای خود بتفصیل شرح داده خواهد شد.

۲- برنامه آموزشی

آموزش مؤسسه چنانکه گفته شد بدو دوره تقسیم میشود: دوره تکمیلی و دوره تخصصی. منظور از ایجاد دوره تکمیلی تربیت کسانی است که در فعالیت‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی دارای قابلیت‌های عملی خاصی باشند. برای تأمین همین منظور است که بارعایت حوائج علمی و عملی جدید جامعه ایران، دروسی از قبیل آمارگری و استفاده از ماشینهای آماری و اصول تنظیم مدارك علوم اجتماعی (کتاب‌شناسی - کتابداری - بایگانی و غیره) در برنامه این دوره منظور شده است. دوره تکمیلی اختصاص بدانشجویانی دارد که در دانشگاه و مؤسسات دیگر فرهنگی بتحصیل مشغول و مایلند در قلمرو علوم اجتماعی نیز بتکمیل اطلاعات نظری و عملی خود بپردازند. بعلاوه کسانی که دارای گواهی نامدکامل تحصیلات متوسطه‌اند و در خارج از دانشگاه برای کارهای تخصصی و حرفه‌ای خود محتاج بکسب اطلاعات و یافنونی در يك یا چند درس از قلمرو علوم اجتماعی هستند، میتوانند در این دوره بتحصیل مشغول شوند.

دوره تخصصی بکسانی اختصاص دارد که با داشتن درجه لیسانس مایلند بتکمیل معلومات اجتماعی خود بپردازند یا در مسائل اجتماعی بنحو نظری و عملی مطالعه و

تحقیق کنند و سرانجام در یک رشته از علوم اجتماعی تخصص یابند. اغلب دانشجویان این دوره کسانی بوده و هستند که تا کنون در رشته‌های مختلف تحصیلات، دوره‌لیسانس را بیابان رسانیده و اینک در کشور، مسئولیت‌های مختلفی را به عهده دارند. در میان آنان عده‌ای دبیر رئیس دبیرستان و قاضی و صاحب‌منصبان دیگر دیده میشوند. بدیهی است اینگونه دانشجویان بمدد اطلاعات و روشهای مطالعه و تحقیقی که در این مؤسسه فرا میگیرند، بهتر خواهند توانست در کارهای خود که بهر صورت اجتماعی است، مسائل مختلف را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و در هر امر با اطمینان و بصیرت بیشتری تصمیم بگیرند. بدین ترتیب، در آینده کسانی که در این رشته از علوم، استعداد خاصی از خود نشان دهند و تجارب لازم را بدست آورند، میتوانند با استفاده از امکانات مختلف، تحصیلات خود را دنبال کنند و در امر تحقیق و تتبع در یکی از علوم اجتماعی متخصص شوند.

۳- روش آموزش

مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی پیشاهنگ نهضت جدیدی است که در امر آموزش اطلاعات و فنون مربوط بحل مسائل اجتماعی، نخستین بار در دانشگاه تهران بوجود آمده است. حقیقت این است که علوم اجتماعی تا کنون بآن درجه وسعت و اهمیتی که شایسته این علوم است در برنامه‌های آموزشگاهها و حتی دانشگاه وجود نداشته است. بعلاوه تدریس این علوم تا کنون از طرفی صرفاً صورت نظری داشته و از طرف دیگر در دانشکده‌های مختلف و بنحویراکننده و گسیخته‌ای صورت میگرفته است. کوشش مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی از بدو تأسیس، بر آن بوده است که با جمع کلیه علوم اجتماعی در برنامه خود، نسل جدید را بروشهای تازه فکروعمل اجتماعیات آشنا سازد و اطلاعات و فنونی در دسترس آنان گذارد که ایشانرا برای تحقیق در مسائل اجتماعی آماده کند.

بعلاوه در مؤسسه ، تنها بتدریس نظری علوم اجتماعی و روشهای تحقیق اکتفا نمیشود ؛ مؤسسه در ضمن دروس اختصاصی خود مسائل مختلف اجتماع فعلی ایران را مورد بحث قرار میدهد و دانشجویان را عملاً راهنمایی میکند تا در باره مشکلات زندگی اجتماعی کشور خود بمناقشه و تعمق پردازند و خود را برای یافتن راه حل آنها آماده سازند .

مؤسسه بمنظور احتراز از روش آموزش از راه حافظه ، همواره سعی کرده و میکند تا با تشکیل «سمینار»ها و شرکت دادن دانشجویان در مقدمات تحقیق ، ذوق عملی را در آنان نیرو دهد زیرا یقین دارد که تنها مطالبی درست درك میشود که با عمل و مشاهده و تجربه توأم باشد و مصلحت در آنست که از معلومات نظری در بسیاری از موارد عملاً استفاده شود .

۴ - شیوه تحقیق

مؤسسه در ضمن آنکه وظیفه اساسی خود را آموزش اطلاعات و شیوههای تحقیق و تربیت متخصصان و محققان برای جامعه ایران میدانند ، انجام دادن وظیفه مهم دیگری را نیز وجهه همت خود قرار داده است و آن عبارت از تحقیقات نظری و بطور کلی کمک به پیشرفت علوم اجتماعی در جهان است . مؤسسه سعی دارد در ضمن تحقیقات خود در امور اجتماعی گذشته و حال ایران ، فرضیهها و نظریهها و اکتشافات دیگر علمای اجتماعی را در جامعه ایران بیازماید و از این راه در پیشرفت علوم اجتماعی شرکت جوید .

۵ - همکاری با دانشمندان غیر ایرانی

نکته دیگر از لحاظ رعایت شیوههای متنوع تحقیق در مسائل اجتماعی ایران و بکار داشتن آنها ، همکاری دانشمندان و متخصصان خارجی علوم اجتماعی در مؤسسه است .

مؤسسه پیوسته متوجه این نکته است که باید عقاید و آراء و مخصوصاً شیوههای دقیق تحقیقی را که در ممالک اروپائی و امریکائی نتایج نیکوئی ببار آورده است در

تحقیقات خود مورد استفاده قرار داد. لیکن با در نظر گرفتن جنبه های پیچیده امور اجتماعی ایران که درك آن مستلزم آگاهی بامور مادی و معنوی گذشته تاریخی و خصوصیات روانی ایرانیان است، معتقد بوده هست که باید در کلیه مراحل تحقیق از هنگام طرح مسأله تا نتیجه گیری نهائی، پیوسته میان کارشناسان خارجی و استادان ایرانی تعاون و همکاری و مشورت وجود داشته باشد.

۶- همکاری میان استادان علوم اجتماعی

مؤسسه در مطالعات و تحقیقات خود، چه در آنها که جنبه عملی و انتفاعی دارد و چه در مواردی که بیشتر حائز ارزش عملی و نظری است، پیوسته مبانی و مفاهیم جدید پژوهش در اجتماعیات را که ثمره کار دانشمندان ممالک دیگر جهان است مورد توجه قرار داده و میدهد. یکی از اصولی که همواره در تحقیقات مؤسسه مطرح نظر استادان علوم اجتماعی است اصل «ترکیب یا تألیف» است. زیرا این نکته مسلم است که هر جنبه از حیات اجتماعی بناچار با جنبه های دیگر آن مجموعه بهم پیوسته ای را تشکیل میدهد. بنابراین، مطالعه هر يك از این جنبه ها، خواه اقتصادی یا دینی یا فرهنگی، مستلزم تحقیق و مطالعه جنبه های دیگر است و همین حالت پیچیده و بفرنج امور اجتماعی سبب شده است که در گذشته، مطالعه جدا گانه یکی از آنها به نتیجه مطلوب نرسد و کار تعبیر و تبیین علمی مسائل را که هدف نهائی تحقیقات اجتماعی است دشوار یا ناممکن سازد. گذشته از این، در تحقیق مسائل عملی رعایت این اصل بر دقت و سرعت فعالیت تحقیقی میافزاید. بطور کلی مطالعه هر امر اجتماعی مستلزم همکاری دانشمندان اقتصاد و جامعه شناسی و روان شناسی اجتماعی و آمار و . . . . است و این همکاری عمل تحقیق را آسانتر و نتیجه آنرا صحیح تر و کاملتر میسازد. بهمین سبب علوم اجتماعی مختلف که تاکنون جدا گانه در دانشکده های مختلف تدریس میشد اینک در برنامه مؤسسه تمرکز یافته است. بدیهی است اگر چند سال کار بدینمنوال ادامه یابد این مؤسسه بکشف مفاهیم و فرضیه ها و روشهایی که خاص تحقیق و تبیین مسائل اجتماعی ممالکی مانند ایران باشد، ناقل خواهد شد.

۷ - تحقیقات علمی

مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در این مدت، گذشته از تحقیقات و مطالعات نظری، بیک رشته مطالعات و تحقیقاتی دست زده است که دارای فایده عملی و آنی است؛ از آنجمله است تحقیقاتی که بنا بر درخواست شرکت ملی نفت ایران در باره اوضاع اجتماعی و وضع معیشت و اوقات فراغت در آبادان بعمل آمده و نیز مطالعه‌ای که مؤسسه بنا بر تقاضای شهرداری تهران در خصوص بهترین نحوه وصول عوارض و بالا بردن درآمد شهرداری تهران انجام داده است. مطالعات و تحقیقات دیگری نیز برای سایر مؤسسات دولتی و خصوصی بعمل آورده و می‌آورد که از اهم آنها تحقیق در مسائل اجتماعی ایلات شاهسون در زمینه اسکان عشایر است که اینک در مؤسسه ادامه دارد. توجه مؤسسه بمسائل واقعی اجتماع کنونی ایران از طرفی دانشجویان را بشواهد زنده‌ای که در کشورشان وجود دارد، رو بر و می‌سازد و بالمآل آنان را برای درک و حل اینگونه مسائل تربیت می‌کند و از طرف دیگر مؤسسه را بصورت مرکزی علمی در می‌آورد که میتواند بمؤسسات دولتی و خصوصی کشور که بامشکلات اجتماعی روبرو هستند یاری و همکاری کند و رفته رفته آنها را در مطالعه و حل مشکلات خود از توسل بکارشناسان غیر ایرانی بی‌نیاز سازد. مؤسسه تا کنون در زمینه اینگونه تحقیقات عملی بموفقیت‌های شایانی نائل آمده است بطوریکه هر روز نظر مؤسسات اقتصادی و اجتماعی مختلف را بیش از پیش بارز کار خود جلب می‌کند. خوشبختانه مقامات مسئول کشور نیز با اهمیت کار این مؤسسه در حل مسائل اجتماعی کشور پی برده‌اند. کمک مالی سازمان برنامه بمؤسسه و تصویب دومیلیون و نیم ریال بودجه آن از طرف هیئت محترم دولت در سال گذشته دلیل توجه مخصوص مقامات مختلف کشور به ارزش و اعتبار این مؤسسه است.

رساله حاضر که بمنظور آگاهی دانش پژوهان و دانشجویان تهیه شده است نماینده برنامه دروس و شیوه کار و فعالیت‌های تحقیقاتی و نتایج نظری و عملی مؤسسه در ظرف دو سال گذشته و سال تحصیلی جاری است.

بطور کلی ایجاد این مؤسسه و استقبال کم‌نظیری که از آن چه از لحاظ تعلیم و چه از لحاظ مطالعه و تحقیق بعمل آمده، گواه آنست که دانشگاه تهران در اقدام جدید خود که سازگار کردن برنامه آموزش و مطالعه و تحقیق با نیازمندیهای جامعه کنونی ایران و اشاعه علوم اجتماعی است، توفیق کامل حاصل کرده است.

بدیهی است ایفاء این وظیفه تربیتی و علمی آسان نبوده است و در آینده نیز خالی از اشکال نخواهد بود. لکن مؤسسه امیدوار است با همکاری و دستگیری همه کسانی که با اهمیت علوم اجتماعی و تحقیقات آن واقفند بیش از پیش در توسعه و بهبود وضع کار خود موفق گردد. در اینجا لازم میدانند که از ریاست دانشگاه تهران و ریاست دانشکده ادبیات و کلیه مقامات کشور خاصه هیئت محترم دولت و وزارت دارائی و سازمان برنامه و سایر مؤسسات دولتی و خصوصی که با مساعدتهای مادی و معنوی خود استادان مؤسسه را در کار تدریس و تحقیق خود تشویق و فعالیت‌های مؤسسه را تسهیل کرده‌اند سپاسگزاری کند.

الف - دروس اجباری

تاریخ جامعه‌شناسی - نظریه‌های جامعه‌شناسی

غلامحسین صدیقی: فارغ‌التحصیل از دانشسرای عالی سن کلو - لیسانسیه و دکتر در فلسفه از دانشگاه پاریس (فرانسه) - رئیس مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی - وزیر سابق - استاد جامعه‌شناسی در دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی و دانشکده علوم معقول و منقول.

خلاصه درس -

موضوع جامعه‌شناسی - روش جامعه‌شناسی - تاریخ جامعه‌شناسی:
الف - مطالعات و تفکرات اجتماعی در تمدنهای قدیم قبل از تمدن یونان.
ب - دوره قبل از جامعه‌شناسی: فلسفه اجتماعی - فلسفه تاریخ.
ج - بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی (سن سیمون، پرودن، کارل مارکس، اگوست کنت، فردریک لویله، هربرت اسپنسر).
د - جامعه‌شناسی در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم (نحله‌های جفر افیائی، روانشناسی، زیست‌شناسی، تکنولوژی، روحی، امیل دورکیم، مارسل موس، موريس هالبواکس، لوسین اوی برول، ژرژسیمل، تونی، فون ویس، ماکس شلر، کارل مانهیم، ماکس وبر، گراهام والاس، هارلد لاسکی، هوبوس، گیدینگز، کولی، مد، سوروکین، مورنو، گورویچ).

جامعه‌شناسی عمومی

شاپور راسخ: لیسانسه و دکتر در جامعه‌شناسی از دانشگاه ژنو (سوئیس) - لیسانسیه ادبیات از دانشگاه تهران - دانشیار جامعه‌شناسی در دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

خلاصه درس

مقدمه بر جامعه شناسی. تعریف و موضوع جامعه شناسی - روابط جامعه شناسی با سایر علوم اجتماعی - روش جامعه شناسی - مراحل تحقیق - ابزارها و وسایل تحقیق - مفاهیم اساسی جامعه شناسی - مراحل (شخصیت، نقش، منزلت اجتماعی، جامعه، تمدن، فرهنگ) و انواع مختلف جامعه - گروه‌های اجتماعی - قشرها و طبقات اجتماعی - شرایط جغرافیایی زندگی اجتماعی - اکولوژی انسانی - مجملی در باب ساختمان و حرکات جمعیت - نهادها و تأسیسات اجتماعی چون تعاون و تنازع و دیگر سطح‌های زندگی اجتماعی.

روشهای تحقیق در علوم اجتماعی

علیمحمد کاردان: دکتر در فلسفه و علوم تربیتی از دانشگاه ژنو - لیسانسیه در فلسفه و علوم تربیتی از دانشگاه تهران - دانشیار علوم تربیتی در دانشکده ادبیات (و دانشکده علوم معقول و منقول و دانشسرای عالی) - دانشیار شناخت روشهای علوم اجتماعی در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

خلاصه درس

روشهای علوم اجتماعی و مقایسه آن با روشهایی که در علوم دیگر بکار میرود. تفاوت عمل اجتماعی و تحقیقات اجتماعی - قواعد عمده تتبع در جامعه شناسی - روابط میان نظریه و روشهای تحقیق - فرضیه کار تحقیق - انتخاب روشها و فنون (تکنیکها) جمع آوری اطلاعات و وقایع - تحلیل نتایج بررسی - تبدیل وقایع بمفاهیم - عمل ترکیب - رسیدگی بمیزان صحت فرضیهها - انواع تتبع جامعه شناسی - روشهای ژرفانگر (Intensive) و روشهای پهنانگر (Extensive) - مطالعه موارد گزیده (Case study) - مطالعات مقدماتی و آزمایشی - مطالعات آماری - فنون و ابزارهای مشاهده - فنون تحلیل شکل شناسی (مورفولوژی) اجتماعی - فنون مشاهده رفتار - پرسشنامه و انواع آن - طرز تنظیم آن - مصاحبه و شیوه‌های آن - روابط میان مصاحبه کننده و مصاحبه شونده - تحلیل پرسشنامه‌های مختلف - بکار بستن روشهای جامعه شناسی (علوم

اجتماعی) در زمینه خاص آن - چند نمونه : روشها و فنون تحقیق در جامعه شناسی - مردم شناسی - علم جمعیت (دموگرافی) - اقتصاد و روان شناسی اجتماعی .

جامعه شناسی سیاسی

غلامحسین صدیقی : (رجوع شود بشرحی که گذشت)

خلاصه درس

- ۱ - انواع عمده سازمان سیاسی جامعهها (جامعههای روستائی و قبیله‌ای - نظام ملوک الطوائفی - حکومتهای سلطنتی - شاهنشاهی - دموکراسی و منابع و معانی و صورت‌های مختلف آن) .
- ۲ - دولت (منشاء و انواع دولت در عصرهای مختلف - نظریه‌های مهم در سازمان سیاسی - اصول موضوعه اساسی این نظریهها - اعمال و وظایف دولت) .
- ۳ - ملت و نظریه‌های مختلف درباره آن .

جامعه شناسی خصوصی

شاپور راسخ : (رجوع کنید بشرحی که گذشت) .

خلاصه درس

- جامعه شناسی شهری - تاریخچه مطالعات - بررسی صورت یا مرفولوژی شهری - نهادهای شهری - روانشناسی اجتماعی - مشکلات و مسائل زندگی شهری - مونوگرافی شهرها - مقایسه میان شهر و ده - نقشه شهرسازی .
- جامعه شناسی صنعتی - تاریخچه مطالعات - مسائل انسانی - صنعت جدید ماشینی - نتایج اجتماعی توسعه فنی و اقتصادی - مسأله کارگر و روابط کار - روانشناسی صنعتی .

مردم شناسی

احسان نراقی : دکتر در جامعه شناسی از دانشگاه پاریس - لیسانسیمه در جامعه شناسی از دانشگاه ژنو - مدیر موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی - دانشیار جامعه شناسی در دانشسرای عالی متصدی درس مردم شناسی در دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات

و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

مردم شناسی و علوم اجتماعی - اتنولوژی - مردم شناسی - مکتب تکامل - مکتب اشاعه - روشهای مردم شناسی عملی و بررسی مسائل کنونی ایران .

روانشناسی اجتماعی

محمود صناعی : د کتر در فلسفه از دانشگاه لندن - لیسانسیه ادبیات از دانشگاه لندن - دانشیار روانشناسی اجتماعی در دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

روان شناسی اجتماعی و روانشناسی عمومی - تاریخ روانشناسی اجتماعی - تعاریف و روشها - رفتار اجتماعی حیوانات - وراثت و محیط - اصول روانی رفتار - انعکاس و انعکاس شرطی - عوامل اجتماعی - ادراک حسی - هوش و تستهای هوشی - شخصیت و اندازه گیری آن - اصول مکتب روانکاوی در تشکیل و سازمان شخصیت - شیوه رفتار و عقاید - پیشرفتهای جدید در مطالعه شخصیت .

اصول علم اقتصاد (درس الف)

جمشید بهنام: د کتر در علوم اقتصادی (د کترای دولتی) از دانشگاه پاریس - دانشیار دموگرافی در دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

مفاهیم اصلی - نظری بتاریخ تحولات اقتصادی از قرن شانزدهم تا با امروز - سیستمهای اقتصادی - توسعه و عدم توسعه اقتصادی - رشد اقتصادی اروپا و ممالک متحده امریکای شمالی - دینامیسم توسعه - دینامیک جمعیت - دینامیک گروههای اجتماعی - دینامیک نو آوری - دینامیک تسلط - عدم تساوی در توسعه - درآمد ملی - کار - سرمایه و پس انداز و سرمایه گذاری - مسائل تشکیل سرمایه در کشورهای در حال توسعه -

مسأله انتخاب در سرمایه گذاری .

اصول علم اقتصاد (درس ب)

خداداد فرمانفرمائیان : دکتر در علوم اقتصادی از دانشگاه کلرادو - دارنده لیسانس و فوق لیسانس از دانشگاه استنفورد - معلم دستیار سابق دانشگاه پرینستون - مدیر امور اقتصادی سازمان برنامه - معلم درس اقتصاد در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

موضوع علوم اقتصادی - مسائل مشترك در سیستم های مختلف اقتصادی - قیمت ها - نوسانهای قیمت ها - درآمد ملی - تعریف و مفاهیم گوناگون آن - تعیین درآمد ملی - تولید ملی - تعیین قیمت در اوضاع مختلف اقتصادی - قوانین اصلی حاکم بر قیمتها - تولید نهائی و توزیع درآمدها - مردها و مسائل کار - بهره - تجارت بین المللی رشد اقتصادی .

دموگرافی

جمشید بهنام: (رجوع شود بشرحی که گذشت .)

خلاصه درس

مبانی علم دموگرافی - مأخذ مطالعات دموگرافیک - ترکیب جمعیت - توزیع جغرافیائی (توزیع بر حسب سن - توزیع بر حسب جنس) - حرکات جمعیت در زمان (باروری - ولادت - مرگ و میر) - حرکات جمعیت در مکان (مهاجرت های داخلی و بین المللی) - کلیات دموگرافی کشورهای در حال توسعه - تجزیه و تحلیل جمعیت ایران از روی نتایج سرشماری سال ۱۳۳۵ .

مقدمات علم آمار

ابوالقاسم قندهاریان : مهندس از دانشگاه تهران - دیپلمه در علم آمار از مؤسسه ملی آمار کلکته - معلم آمار در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .
علی مدنی : مهندس از هنر سرای عالی سابق - دیپلمه در علم آمار از مؤسسه ملی آمار کلکته - معلم آمار در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

جبر مقدماتی و بکار بردن نشانه‌ها - لگاریتم‌ها - مفهوم عامل - منحنی و نمودار - اصول جداول و نمودارها - تعریف و معنای احتمالات ساده - جامعه آماری و خصوصیات آن - میانه - میانگین - مد - واریانس - جداول فراوانی - همبستگی و ورگرسیون .

پ : دورس اختیاری

مسائل اجتماعی ایران

احسان نراقی: (رجوع شود بشرحی که گذشت .)

خلاصه درس

موانع توسعه : سازمان اقتصادی و اجتماعی کهن - ترکیب‌های کشاورزی ، تجاری ، اداری و تربیتی - عدم تعادل‌های عمده در دوره رشد اقتصادی - عدم تعادل میان انسان و ماشین - نتایج روحی و اجتماعی - دشواریهای منتج از آزادی زنان - دشواریهای جوانان و جرائم نوجوانی - تضاد میان نسل‌ها - ظهور روابط جدید .

اتنولوژی

پ . بسنیه : داکتر در ادبیات و لیسانسیه حقوق از دانشگاه پاریس - دیپلمه از مدرسه ملی زبانهای شرقی پاریس - مدیر سابق بخش جامعه شناسی و مردم شناسی هر بارت کالج (امریکا) - مدیر بخش جامعه شناسی دانشگاه داکا (پاکستان) - کارشناس یونسکو - معلم دانشکده ادبیات و مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

تعریف اتنولوژی - رابطه اتنولوژی با روان شناسی و جامعه شناسی - مطالعه مقایسه‌ای انواع قبایل (افریقا - امریکا - آسیا - استرالیا) - ایلات ایران - مقدمه بر تاریخ نظریات اتنولوژی - روشهای تحقیق در اتنولوژی .

مردم شناسی فرهنگی

آ. آنتونوفسکی: دکتر در فلسفه از دانشگاه بیل (ممالک متحده امریکای شمالی) - کارشناس مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

خلاصه درس

تجزیه و تحلیل فرهنگ - شباهت‌ها و اختلافات میان نهادهای جوامع - مسأله برخورد فرهنگ‌ها و تغییرات فرهنگی - آموزش و پرورش عمومی.

اصول آموزش و پرورش

علیمحمد کاردان: (رجوع شود بشرحی که گذشت)

خلاصه درس

الف: تعریف آموزش و پرورش و رابطه آنها - علوم تربیتی و تقسیمات آن - تشخیص اصل و فرع در آموزش و پرورش - تناقض‌های تربیتی و راه حل آنها - رابطه آموزش و پرورش با فلسفه و علوم انسانی - روابط میان هدفهای تربیتی و اصول و فنون (تکنیک) آموزش و پرورش.

ب: اصول فلسفی آموزش و پرورش - خلاصه‌ای از آراء نحله‌های تربیتی در گذشته و انتقاد آنها - نحله‌های تربیتی جدید (دیوئی - کرشن شتاينر - کلایارد - فریر - پیاژه - والون ...)

ج: اصول علمی آموزش و پرورش: رابطه آموزش و پرورش و زیست‌شناسی - وراثت و رشد - تربیت طبیعی - رابطه آموزش و پرورش و روان‌شناسی - مراحل روانی تربیت - تربیت عقلانی و شخصیت و خصلت - رابطه آموزش و پرورش و جامعه‌شناسی - تربیت اجتماعی - ترکیب و نتیجه: اصول پرورش بدنی - عقلانی - اخلاقی - اجتماعی ...

د: اعمال اصول آموزش و پرورش: روشهای آموزش و پرورش - اصول تشکیل و اداره مؤسسات تربیتی - اصول انتخاب و تربیت معلم و مربی - اصول تهیه و انتخاب ابزارهای آموزش و پرورش.

روشهای آماری

عباسقلی خواجه نوری: د کتر در آمار ریاضی از دانشگاه پاریس - دارندهٔ درجه فوق لیسانس در آمار تجربی از دانشگاه کارولینای شمالی (امریکا) - مهندس کشاورزی از دانشگاه تهران - دانشیار دانشگاه تهران .

خلاصهٔ درس

نقش علم آمار و احتمالات در تحقیقات - احتمالات - اعداد بزرگ - احتمالات کلی و مرکب - متغیر تعاونی - امور ریاضی - توزیع فراوانی - همبستگی - منحنی فراوانی و منحنی توزیع و مفهوم آنها - پارامترهای جامعه (تمایل بمرکز - پراکنندگی چولگی - کشیدگی) آزمون فرض - توزیع نرمال - قضیه جدید مرکز - اثر اصلی - اثر متقابل - مدل آماری بر آورد - توزیع t - توزیع x^2 - توزیع f و z - تجزیه واریانس (تکمیل سال اول) - رگرسیون و همبستگی منحنی و چند متغیر - ذکر از تجزیه کوواریانس - توزیع بواسن - ذکر از آمار گیری نمونه‌ای - طرح های ساده آزمایشی .

اصول جغرافیای انسانی

محمد حسن گنجی: د کتر در فلسفه از دانشگاه فالزک (ماسوچوست) - لیسانسیه از دانشگاه منچستر - استاد جغرافیای انسانی در دانشکدهٔ ادبیات و مؤسسهٔ مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصهٔ درس

روابط انسان با محیط - اهمیت شکل و حرکات زمین - توزیع قاره‌ها و دریاها - برآمدگی‌ها و اقلیم‌ها و تاثیر آنها بر زندگی انسان - توزیع نباتات و جانوران و رابطه آن با فعالیت های انسانی - حوائج مادی و غیر مادی انسان و ارضاء آن در شرائط جغرافیائی مختلف - جنبه‌های اقتصادی و سیاسی جامعه انسانی - نژادهای اصلی انسان و توزیع آن - جمعیت جهان و توزیع جغرافیائی آن - نظریه‌های مذاهب ، زبانها و خصوصیات ملی جوامع بشری .

روشهای تجزیه و تحلیل اقتصادی

هوشنگ نهاوندی: دکتر در علوم اقتصادی (دکترای دولتی) از دانشگاه پاریس - مشاور دبیرخانه شورای عالی اقتصاد - معلم درس اقتصاد در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

مفهوم روش و خصوصاً روش تجزیه و تحلیل اقتصادی - روش و مفهوم عمومی علم - روشهای تجزیه و تحلیل اقتصادی از فیزیوکراتها تا کینز (تحویل و تکامل تدریجی آن) - روشهای جدید تجزیه و تحلیل اقتصادی - روشهای بعد از کینز - اقتصاد کل و تجزیه و تحلیل دینامیک - روشهای تجزیه و تحلیل ترکیبهای اقتصاد ملی .

اصول طرح برنامه های اقتصادی و اجتماعی

کورت مارتین: مافوق لیسانس در اقتصاد از دانشگاه اکسفورد - لیسانسیه در علوم اقتصادی از دانشگاه منچستر - کارشناس بنیاد فورد در سازمان برنامه هفت ساله ایران - معلم درس اصول طرح برنامه ها در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

مقایسه سطح زندگی در کشورهای مختلف - مفهوم وطرز محاسبه درآمد ملی - میزان افزایش در آمد فردی در طول تاریخ - عامل اختلاف قدرت تولید میان ملل - سرمایه و تکنیک : دو عامل مهم رشد اقتصادی - سرمایه گذاری در کشورهای عقب افتاده - پس انداز خصوصی و عمومی - مالیات - تورم پول و موازنه پرداخت ها - توزیع درآمدها میان انواع سرمایه گذاری - دلایل این توزیع - مفهوم توازن کشاورزی و صنعت - انتخاب تکنیکها - اقتصاد ایران - اطلاعات مربوط بجمعیت - ترکیب کشاورزی - نقش صنایع نفت - قسمتهای عمومی و خصوصی اقتصاد - مسأله برنامه عمرانی سوم .

سازمانهای اداری ایران

کاظم زاده: دکتر در علوم سیاسی از دانشگاه پرینستون - لیسانسیه در حقوق

ازدانشگاه تهران - رئیس دفتر طرحها و گزارش سازمان برنامه - معلم درس سازمانهای
اداری در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی .

خلاصه درس

تاریخ سازمانهای اداری ایران و مراحل مختلف آن - قانون اساسی و قوای ثلاثه -
توزیع وظائف اداری میان قدرت مرکزی، شهرستانها و بخشها - سازمان وزارتخانههای
مهم و شهرداریها - نقش سازمانهای عمومی در صنعتی کردن کشور .

گروههای تحقیقی

قشر بندی اجتماعی

زیر نظر : احسان نرافی
آ . آنتونوفسکی

موضوع تحقیق :

رفتارهای اقتصادی در ایران و مطالعه این فرض که وجود چنین رفتارهای
اقتصادی در مورد کار و پس انداز و سرمایه گذاری از موانع اساسی توسعه اقتصادی در
ایرانست .

روش تحقیق

بررسی ۵۶۰ نمونه از روی صورت مشترکین تلفن که بطور اتفاقی انتخاب شده اند .

قشر بندی اجتماعی (۲)

زیر نظر : شاپور راسخ
آ . آنتونوفسکی

موضوع تحقیق :

خصوصیات سبک زندگی و بسط جدید طبقات اجتماعی در ایران .

روش تحقیق :

مطالعه این موضوع از سال ۱۹۰۶ تا ۱۹۴۱ و همچنین اواخر قرن نوزدهم . (این مطالعه از راه بررسیهای اسناد و مدارك انجام شده است .)

جامعه‌شناسی خانواده

زیر نظر: جمشید بهنام
شاپور راسخ

موضوع تحقیق :

ازدواج و خانواده در مرحله انتقالی جامعه ایرانی - ابعاد خانواده - وظیفه خانواده - روابط در درون خانواده و میان خانواده‌ها .

روش تحقیق :

مطالعه اسناد و مدارك - استفاده از آثار موجود و نقد آنها - بررسی بوسیله پرسشنامه .

مردم‌شناسی

زیر نظر: احسان نراقی
پیرسنیه

موضوع تحقیق :

مطالعه صحیح فرهنگ قبایل و جوامع روستائی ایران .

روش تحقیق :

تنظیم فهرست مأخذ و کتب و اسناد مربوط بقبایل ایران - تجزیه و تحلیل مطالعات محلی - تحقیق در محل (مطالعه شاهسونها - قشقائیهها و بعضی دهکدهها)

جامعه‌شناسی صنعتی

زیر نظر: جمشید بهنام
آ. پیت زورنو

آ. پیت زورنو: دکتر در فلسفه و لیسانسیه ادبیات از دانشگاه تورن (ایتالیا) -
دیپلمه از مدرسه مطالعات عالی (پاریس) - وابسته بخش جامعه‌شناسی مرکز تحقیقات
میلان - وابسته تحقیق در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

موضوع تحقیق:

شرایط اقتصادی و اجتماعی دینامیسم صنعتی در ایران - درجه منطقی بودن
مؤسسات اقتصادی - مطالعه خصوصیات مدیر مؤسسه اقتصادی - وضع مدیران مؤسسات
اقتصادی در زندگی اجتماعی و سیاسی - وضع معلومات مدیران مؤسسات اقتصادی و
روابط مدیران با کارگران - سیاست‌های بسط توسعه سازمانهای تولیدی.

روش تحقیق:

انتخاب نمونه‌هایی از قسمتهای فعال صنعت ایران - مقایسه وضع و امکانات
توسعه در سازمانهای اقتصادی دولتی و خصوصی - توسعه در سازمانهای قدیمی و سازمانهای
جدیدالتأسیس.

جامعه‌شناسی شهری

زیر نظر: علیمحمد کاردان و پلیبی

پلیبی: دیپلمه از مدرسه مطالعات عالی (پاریس) - وابسته بخش علوم اقتصادی
و اجتماعی مدرسه مطالعات عالی (پاریس) - کارشناس همکاری فنی و جانبیه فرانسه -
وابسته تحقیق در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

موضوع تحقیق:

علل بسط و توسعه شهری در ایران - روابط موجود میان ترکیب جامعه شهری
و اشکال توسعه قشرهای شهری - دگرگون شدن رفتارها طی مرحله توسعه شهری.

روش و مراحل تحقیق :

بازار تهران بعلمت اهمیتی که در زندگی اقتصادی و اجتماعی تهران و ایران دارد موضوع مطالعه انتخاب شده است - موفولوژی عمومی تهران - سازمان شهرداری ایران - مهاجرت میان استانها و توزیع جمعیت شهر نشین در ایران - اکولوژی ترکیب - های اجتماعی - انواع رفتارها و اشکال زندگی اجتماعی در شهر آبادان .

فعالیت راینرئی مؤسسه در سال تحصیلی گذشته

۱ - در سال تحصیلی گذشته، مؤسسه با رعایت ماده ۱۳ اساسنامه خود بنا بدرخواست شهرداری تهران بمطالعه عوارض شهرداری و ارائه بهترین شیوه وصول آن پرداخت . بعلاوه بنا بدرخواست شهرداری تهران و وزارت دارائی اصول صحیحی که باید مبنای ممیزی شهر تهران باشد مورد مطالعه مؤسسه قرار گرفت . این دوبررسی زیر نظر آقای پلویی و با همکاری آقای بنی صدر بعمل آمد و نتیجه آن همراه با سفارشائی مبنی بر طرق بهبود وصول عوارض و تعیین اصول صحیح ممیزی شهر تهران و وزارت دارائی فرستاده شد و مورد توجه مقامات مسئول آنها قرار گرفت بقسمی که برای اجرای این اصول، شهرداری از مؤسسه تقاضا کرد تا به تنظیم احصائیة کاملی از صاحبان مشاغل مختلف در تهران پردازد . بعلاوه شهرداری تهران از مؤسسه درخواست کرد تا بمنظور جلوگیری از اتلاف وجوه عمومی و ایجاد هم آهنگی میان فعالیتهای مختلف شهرداری و مؤسسات دیگر و اطلاع از کلیه طرحهای اجرائی آنها ، رابط فنی شهرداری با سایر سازمانهای دولتی و غیردولتی باشد . هم اکنون این همکاری میان مؤسسه و شهرداری تهران ادامه دارد .

۲ - در سال گذشته بانك سپه که مصمم بود در تهران پارس ساختمانهای برای سکونت کارمندان خود بسازد از مؤسسه خواست تا در باب اصول شهرسازی مطالعاتی بعمل آورد و نتیجه مطالعات خود را در اختیار مهندسانی که مأمور تهیه نقشه این ساختمان بودند قرار دهد . این تحقیق بعمل آمد و مهندسانی که از اصول شهرسازی

که از طرف مؤسسه توصیه شده بود پیروی کرده بودند در این مسابقه برنده شناخته شدند.

۳ - مؤسسه قریب یکسال است در مورد اسکان عشایر دست بتحقیقاتی مربوط بایالات زده است. بنابراین سابقه، شرکت شیار (سازمان برنامه) که اینک مدتی است طرح عمرانی دشت مغان را اجرا میکند از مؤسسه درخواست کرده تا درباره چگونگی اسکان عشایر شاهسون در دشت مغان و حل مشکلات مربوط بآن مطالعاتی بعمل آورد. بدین منظور مؤسسه آقای دکتر بسنیه کارشناس علوم اجتماعی یونسکو را بدشت مغان اعزام داشت تا مطالعات مقدماتی در این زمینه بعمل آورد. آقای بسنیه بعد از مطالعات خود گزارشی تنظیم نمود که حاوی پیشنهادهائی در باب نحوه تحقیق در این موضوع است و این طرح در سال تحصیلی جاری بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

۴ - شرکت ملی نفت در تعقیب تحقیقی که مؤسسه در سال قبل در باره وضع معیشت و اوقات فراغت در آبادان بعمل آورد از مؤسسه درخواست کرده است در این زمینه و در امور اجتماعی دیگری که مورد نیاز شرکت است بتحقیقات خود ادامه دهد.

۵ - اداره آمار عمومی از مؤسسه تقاضا کرده است بررسی جامعی در باره نتایج سرشماری عمومی سال ۱۳۳۵ بعمل آورد و در ضمن درجه دقت نتایج حاصله را تخمین زند تا محاسبات مذکور مبنای صحیحی برای سرشماری های آینده بدست دهد. این بررسی نیز مدتی است بعمل آمده و نتیجه آن با اداره آمار عمومی گزارش داده شده است.

روابط عمومی و ارتباط مؤسسه با مجامع بین المللی

۱ - سمینار علوم اجتماعی

موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی با همکاری یونسکو در آبانماه سال گذشته سمیناری تحت عنوان: «تحولات اجتماعی ایران»، با شرکت بیش از ۶۰ تن از اساتید و کارشناسان اجتماعی و اقتصادی ایرانی و خارجی از جمله پرفسور مارشال رئیس قسمت علوم اجتماعی یونسکو و آقای ژان استوتزل استادیار دانشگاه پاریس تشکیل

داد. این سمینار مورد استقبال شایان قرار گرفت و در حدود ۴۰ مقاله از سخنرانیها و مطالعات شرکت کنندگان بزبانهای فارسی و فرانسوی و انگلیسی تهیه و توزیع گردید.

۲- همکاری با سازمانهای بین المللی

در مدت دو سال که از تأسیس موسسه میگذرد این روابط روزافزون بوده است. موسسه در اثر همکاری با سازمان علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) و سازمان همکاری فنی فرانسه و همچنین برنامه فولبرایت توانسته است از کمکهای پنج تن کارشناس، در مدت دو سال اخیر استفاده کند. کتابخانه موسسه نیز از هدایای دولت فرانسه و یونسکو بهره مند گردیده است.

۳- دعوت از استادان خارجی

کوشش موسسه بر آن بوده تا از هر فرصتی برای دعوت استادان عالیمقام خارجی استفاده کند. از آن جمله اند:

پروفسور وان لیر استاد دانشگاه های لیدن و وایکنینگن و رئیس قسمت جامعه شناسی کشورهای غیر اروپائی دانشگاه وایکنینگن.

پروفسور لویره رئیس موسسه اقتصاد و انسان دوستی (فرانسه)

پروفسور پاپی رئیس دانشگاه رم (ایتالیا)

سردار سینک دبیر کل برنامه هندوستان

پروفسور ژاک برک استاد کلژ دو فرانس و رئیس قسمت تحقیقات جامعه شناسی

اسلامی دانشگاه پاریس (فرانسه).

۴- مسافرت های علمی استادان مؤسسه بخارج از ایران :

سال تحصیلی ۱۳۳۸-۳۷

الف - شرکت آقایان دکتر احسان نرافی و دکتر جمشید بهنام در چهارمین

کنگره جهانی جامعه شناسی در شهر استرزا (میلان). در این کنگره آقای دکتر

نراقی عضویت کمیته اجرائیه و آقای دکتر بهنام به دبیری کمیته جامعه شناسان آسیائی و افریقائی انتخاب شدند .

۲ - شرکت آقای دکتر جمشید بهنام در دومین سمینار مدیریتانه در شهر ناپل مربوط به نقش طبقات بر گزیده و روشنفکر در توسعه کشورهای غیر صنعتی .

۳ - مسافرت آقای دکتر علی محمد کاردان به فرانسه برای شرکت در کنفرانس مربوط به « روشهای جدید تدریس زبانهای خارجی » در دانشسرای عالی سن کلو و بازدید از استیتوی ملی تعلیم و تربیت فرانسه .

۴ - مسافرت آقای دکتر شاپور راسخ با امریکا برای شرکت در سمینار بین المللی هاوارد (امریکا) .

سال تحصیلی ۳۸ - ۱۳۳۹

۱ - مسافرت آقای دکتر احسان نراقی به پاریس بدعوت موسسه مطالعات اقتصادی و اجتماعی دانشگاه پاریس بمدت چهار هفته برای ایراد يك سلسله سخنرانی و تشکیل سمینارهایی در دانشگاه پاریس .

۲ - مسافرت آقایان دکتر جمشید بهنام و دکتر شاپور راسخ بدعوت دولت هلند برای مدت ۸۰ روز بآن کشور و ایراد سخنرانی در دانشگاه های لیدن و وایکنینگن . آقایان دکتر بهنام و دکتر راسخ در سمینار « نقش رهبران در کشورهای توسعه نیافته » و کنفرانس بین المللی « برنامه گذاری خانواده » که در کشور هلند منعقد شده بود نیز شرکت کردند .

صورت اسامی فارخ التحصیلان خرداد و شهریور ماہ ۱۳۳۸-۱۳۳۹
دورہ تخصصی (فوق لیسانس) مؤسسہ مطالعات و تحقیقات اجتماعی

دانشکده ادبیات

۱۹ - محمد باقر چوبک	۱ - ہادی ادیب سمیع
۲۰ - احمد حجتی	۲ - احمد اشرف
۲۱ - افشان حسام وزیری	۳ - گلریز اعتماد مقدم
۲۲ - مہری حکمتی	۴ - اکرم اعتمادیہ
۲۳ - محمود حکمی	۵ - ناہید اعظم ساعیان
۲۴ - عباس حکیم زرگر	۶ - ابراہیم افخمی راد
۲۵ - خسرو خسروی آذربایجانی	۷ - نادر افشار نادری
۲۶ - محمد حسن خلیلی گرگانی	۸ - شکوہ افضلی
۲۷ - محمد کاظم دبیرین پور	۹ - سید کمال الحسینی الجیلانی
۲۸ - علی اصغر دیلمی	۱۰ - محمد امیر جلالی
۲۹ - مہین رؤفی مطلق	۱۱ - حسام الدین انتظاری
۳۰ - محمود روح الامین	۱۲ - فخر الدین انصاری فومنی
۳۱ - ابوالقاسم سید آقا خلیلی	۱۳ - مصطفی بہروز
۳۲ - عنبرا شامبیاتی	۱۴ - احمد پیر حسینی
۳۳ - ہوشنگ شاملو	۱۵ - احمد پیروزی
۳۴ - اشرف شفیعی	۱۶ - ایران تاج
۳۵ - زہرا شجیعی	۱۷ - حسین ثقفیان
۳۶ - مہین شکیمیا	۱۸ - محمد ابراہیم جلالی بیانی

- ۳۷ - پوراندهخت شمس
 ۳۸ - عباس شهبابی
 ۳۹ - پرویز شهبندی
 ۴۰ - پرویندخت صادقی نائینی
 ۴۱ - عباسعلی صباحی ایمن
 ۴۲ - محمد صراف
 ۴۳ - سیدحسین عالمیان
 ۴۴ - اسمعیل عجمی
 ۴۵ - محمد رضا عدالتی
 ۴۶ - راضیه عقیلی
 ۴۷ - مهین فرگاہ
 ۴۸ - علی اکبر قرهئی خباز
 ۴۹ - محمد رضا قزوینی
 ۵۰ - هوشنگ قمشی
 ۵۱ - محسن قندی
 ۵۲ - مهدی کامل
 ۵۳ - محمد حسن کاوسی عراقی
 ۵۴ - مهدی کر بلائی صفی
 ۵۵ - عباس کسرانیان
 ۵۶ - محمد حسین کیافر
 ۵۷ - فرخنده لعل ریاحی
 ۵۸ - مهدی مؤتمنی
 ۵۹ - هوشنگ مجلسی
 ۶۰ - محسن محتاط
 ۶۱ - اسدالله معزی
 ۶۲ - ن کثر فضل الله معزی
 ۶۳ - عباسعلی معلم
 ۶۴ - سید حسین موسوی یگانہ
 ۶۵ - جمیلہ مہد مینا
 ۶۶ - ویکتوریا مہدوی
 ۶۷ - مصطفیٰ نصیر تفرشی
 ۶۸ - پری نقشینہ
 ۶۹ - نجم السادات یاسینی